

Ärende: VN/3781/2024

En redogörelse om regionutvecklingen och om lagstiftningen om regionutveckling läggs fram för samråd

1.Målen för regionutvecklingen

Är de synpunkter som identifierats i redogörelsen relevanta i fråga om definitionen av och målen för regionutvecklingen?

I slutsatserna konstateras att ”Laissa kuvatut alueiden kehittämisen tavoitteet ovat pääosin toimivat” vilket vi kan förena oss i.

Regionutvecklingen påverkas inte bara av programbaserade regionutvecklingsåtgärder utan här påverkar också alla politikområden, som har en territoriell dimension. Sådana synpunkter bör identifieras och bedömas i tillägg till det som framkommer i utkastet till redogörelsen.

Saknas det något att tillägga?

Rubriken 1.3. ”Aluekehittäminen ja politiikan vaiheet” ger på ett bra sätt en bakgrund för de olika faserna i regionutvecklingen. Däremot saknas en framtidsanalys med scenarier kring vad följande steg i regionutvecklingen kunde vara. EU:s har nyligen kommit med förslag på kommande teman för prioriterade politikområden som man vill föra framåt med EU:s finansieringsinstrument. Denna diskussion bör beaktas i redogörelsen.

Det saknas också en närmare koppling mellan regionutvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken, innovationspolitiken samt industripolitiken, vilka alla har tydliga kopplingar till regionutvecklingen. Samtidigt som regionutvecklingsredogörelsen är aktuell har regeringen avgett en redogörelse över industripolitiken och det bereds strategiska val för forsknings, utvecklings- och innovationspolitiken. Gemensamma mål för dessa politikområden är relevanta också på regional nivå.

2. Myndigheterna och deras roller samt andra aktörer inom regionutvecklingen

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat viranomaisten rooleihin liittyen relevantteja?

Det kommunbaserade regionutvecklingssystemets roll och betydelse skulle behöva lyftas mera. I utkastet framträder den statliga sidan som en aktör och regionerna som objekt. Vårt

kommunbaserade system utgår från en stark, grundlagsbaserad kommunal självstyrelse och kommuner och landskap representerar sina områden. Interessebevakningen ska också ses i detta ljus.

I redogörelsen lyfts eventuella konflikter och spänningar med olika aktörer (landskapsförbunden, centrumstäderna, kommunerna och NTM-centralerna) fram som en utmaning. Detta är en alltför långtgående generalisering, eftersom samarbetet i många avseenden är smidigt och inriktat på gemensamma mål. Det är dock viktigt att alla har sina roller och att NTM-centralerna inte får en starkare roll i ex landskapsutveckling.

Saknas det något att tillägga?

Istället för en problematisering av samarbetet mellan olika aktörer måste man betona likställdhet mellan aktörer, samarbete åt olika håll och samarbete som ger mervärde. Det är viktigt att främja flernivåstyrelse för att hantera och lösa komplexa, globala utmaningar.

Den breda, alla politikområden som riktas till regionerna, och smala regionalpolitiken, fokuserade regionutvecklingsåtgärder, kräver olika angreppssätt.

3. Programarbete och samarbetsförfaranden

Är de aspekter som identifierats i redogörelsen relevanta med tanke på programarbetet och samarbetsförfarandena?

Beslut om EU:s programperiod skiljer sig från regionutvecklingsbeslutet eller perioden för landskapsprogrammet (= fullmäktigeperioden). Även om detta leder till diskontinuitet kan inte heller det lokala demokratiska beslutsfattandet underkastas andras finansieringsperioder.

Förenkling och förenhetligande, särskilt vad gäller olika typer av råd och direktiv, understödes.

AUNE måste göras till ett parlamentariskt organ med en stark politisk ordförande. På så sätt stärks organets tyngd och betydelse, och delaktighet och engagemang i arbetet upplevs som mer meningsfullt. Om AUNE i första hand är en rådgivare och dess mandatperiod är knuten till regeringens mandatperiod, kan dess förmåga att genomföra långsiktiga regionala utvecklingsstrategier och säkerställa samstämmighet mellan olika förvaltningar vara begränsad.

Saknas det något att tillägga?

Den nya finansieringsperioden 2028+ förändras. Hur kan man säkerställa att det kommunala regionutvecklingssystemet deltar i beredningen och genomförandet? Det är viktigt att betona ett jämlikt deltagande och en jämlik fördelning av utvecklingsresurser och en möjlighet för hela landet att utvecklas. Även i fortsättningen behöver hela Finland (med några få undantag) kunna få tillgång till relevanta finansieringsinstrument.

Eftersom sysselsättningsfrågor överförs till kommunala sysselsättningsområden krävs en granskning av genomförandet av ESF:s politikområde.

4. Stödförfaranden, stödberättigande och kostnadsmodeller

Är de aspekter som identifierats i redogörelsen relevanta i fråga om stödförfaranden, stödberättigande och kostnadsmodeller?

På det stora hela är de relevanta och fungerar relativt väl.

Saknas det något att tillägga?

Det är viktigt att poängtera att hela Finland bör kunna utvecklas och få stöd också i framtiden. En alltför stor del får inte bindas automatiskt. Det är också viktigt att inse att kommuner eller regioner som fungerar på gränserna mellan landskap eller andra administrativa gränser och kanske också stödområden ibland hamnar i kläm. Administrativa gränser bör inte byggas för höga, utan smidig och naturlig samverkan över gränserna är viktig för såväl individer som företag. En markant skillnad i t.ex. stödnivåer kan också snedvrider konkurrensen regionalt eller lokalt och därmed i förlängningen motverka sitt syfte.

5. Lagstiftningen som helhet

Är redogörelsens behandling av lagstiftningen om regionutveckling och EU:s regional- och strukturpolitik som helhet balanserad och relevant?

Saknas det något att tillägga?

Det kommunbaserade regionutvecklingssystemets roll och betydelse nu och i framtiden skulle behöva lyftas mera.

6. Övriga kompletteringsbehov

Övriga kompletteringsbehov?

Det kommunbaserade regionutvecklingssystemet bör i alla typer av nationella strategier beaktas genom att staten betonar teman på regional nivå som stöder regional utveckling, innovation och hållbar tillväxt. Med hjälp av dessa temata svarar man på regionala utmaningar och utnyttjar regionernas särskilda styrkor. Följande temata bör ägnas särskild uppmärksamhet:

- Regionala innovationsekosystem: Främja FoU och innovation i regionala ekosystem, inbegripet samarbete mellan företag, forskningsinstitut och den akademiska världen; genomförande av strategier för smart specialisering (RIS3) för att göra det möjligt för regionerna att fokusera på sina starka sidor och utveckla nya konkurrensfördelar för dem.
- Hållbar regional utveckling: Förbättra produktionen av förnybar energi och energieffektiviteten på regional nivå, med stöd till både klimatmålen och den regionala självförsörjningen på energiområdet; utveckla hållbara transportlösningar och infrastruktur för att förbättra den regionala tillgängligheten och minska utsläppen från transporter; utveckling av digitala tjänster för regionens invånare och företag, till exempel inom hälso- och sjukvård, skola och offentlig service.
- Regional kompetens och arbetskraft: Utveckling av regionala utbildnings- och kompetenscentra som tillgodoser de lokala företagens och industriernas kompetensbehov. Förbättra arbetskraftens rörlighet och de regionala arbetsmarknadernas funktion för att säkerställa en effektivare matchning mellan arbetstagare och arbetstillfällen.

Nyberg Susanne
Kronoby kommun